

– Hidayət müəllim, təcavüzkar Ermənistanın bais olduğu 33 illik mürəkkəb münəqşəni və Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsini qalib kimi arxada qoymuş ölkənin qardaş ölkədə təmsilçisi kimi bu zəfəri öz həyatınızda və fəaliyyətinizdə necə duyub-yaşayırımsınız?

–Önce, kiçik arayıb vermək istəyirəm. Ermənilərin son iki yüz ildə xalqımızın başına gətirdiyi müsibətlər, törətdiyi soyqırımları mənim babalarımın, nənələrimin, valideynlərimin, sonrakı nəslin, ümumiyyətlə, bütün yurddaşlarımızın həyatını alt-üst etmiş, ağır faciələrə səbəb olmuşdur. Babam Sultan yüzbaşının ailəsi 1918-ci ildə Andranikin, Njdenin, Dronun başkənlərindən canlarını qurtarıb Zəngilana pənah gətirəndə anamın 12 yaşı olmuşdu. Yazıq arvad nə müsibətlər görmüşdü, son vaxtlar dərin fikirlər qucağında ah çəkib deyirdi: “Şura hökumətinin bayrağı bir az aşağı düşən kimi erməninin nəmərdu yumruğu yene bizim başımızda olacaqdı”.

Çox təəssüf ki, belə də oldu. Sonuncu sovet rəhbəri Mixail Qorbaçovun məntiqsiz, tələskən, perspektivsiz, dağıdıcı yenidənqurması erməni təcavüzünə hüdsuz şansı verdi. Çox keçmədi ki, anam artıq ixtiyar yaşında iki yüz mindən çox soydaşımızla yenidən doğma yurdumuzdan didərgin düşdü...

Son 33 ildə bütün bu baş verənlər bizim ailədən də yan keçmədi. 1988-ci ildən 2020-ci ilin böyük zəfər anlarından əvvəl ölkəmizdə yaşanan irili-xırdalı faciələr mənə də ağır dərddir. Böyük bacımı hamımız çox istəyirdik. O mənimlə heç vaxt ictimai-siyasi məsələlər barədə söhbət etməzdi, ailədə, qohumlar arasında mənə bu mövzuda çox sorğu-suala tutanlara isə deyirdi: “Siz Allah, Hidayəti belə suallarla yormayın, onsuz da gündüzü-gecəsi bu ağır-acların içindədir”. Ancaq bacım bir dəfə, 1988-ci ilin qanlı deportasiyasından sonra ağır fikirlərində özünü saxlaya bilməyib soruşdu:

–Hidayət, biz bu qədər məşəqqətlərə dучar olduq, İrəvandan, Zəngəzurdan, Göyçədən çıxarıldıq. Qarabağımıza qurban olsun, dözdük. Ancaq... ola bilər ki, Allah eləməsin, Qarabağ yağışa verilsin? Ardını demədi, Allah eləməmiş, Qarabağ əldən gədsə, baş vərə biləcək dəhşətləri dilinə gətirmədi.

– Heç vaxtı! Azərbaycan tezliklə müstəqilliyini bərpa edəcək, erməni-pərəst Qorboçovun nəzarətindən çıxacaq. Heç bir qüvvə Qarabağı Azərbaycandan qopara bilməz. Hələ Zəngəzura da dönəcəyik!

Xülasə, bacıma çox şeyi dedim. Bilmədim, inandı, ya yox. Çox istəyirdim ki, insanın.

Zəfər Paradı zamanı Bişkekdən Bakıya gəldim. Əvvəlcə, Şəhidlər xiyabanına gedib Qarabağ uğrunda döyüşlərdə həlak olmuş igid oğullarımızın xatirəsinə dərin ehtiramımı bildirdim. Sonra isə şəhər qəbiristanlığında doğmalarının məzarlarını ziyarət etdim: “Nəhayət, nisgilli narahatlığınıza son qoyuldu Prezidentimiz, Milli Ordumuz doğma Qarabağımızı Azərbaycanımıza qaytardı!” dedim. Bununla bacımın 30 il öncəki sualına cavab verib xeyli yüngülləşdim.

Inanın, böyük zəfərədək mən evdə, doğmalarımın də xəcalət çəkirdim. Axı vəzifəli, tanınmış adamlardan, ziyalılardan daha çox şey gözləyirlər – cəmiyyətdə də, ailədə də. Böyük zəfər günü mən, sanki, yenidən doğuldu, axı 44 mənim üçün adı rəqəm deyil, doğum ilidir! Və 44 gün boyu 28–30 il öncə işğal olunmuş hər kəndimiz əzadlığına qovuşanda, hər şəhərimizdə bayrağımız dalğalanananda sevincimdən göz yaşlarını saxlaya bilirdim. 44 gün boyu möhtərəm Prezidentimizin bütün çıxışlarını sevinc və qürurla dinləyirdim.

Möhtərəm Prezidentimizin dediyi kimi, erməni faşizmi dünya tarixində peyda olmuş faşizmlərin ən qəddarı, ən eybəcəridir. Bu həqiqəti işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin mənzərəsi də açıq-aydın təqdim edir. Erməni faşizmi yalnız bölgə üçün deyil, bütün dünyaya üçün təhlükədir. Əgər bu yırtıcı ideologiyanın qabağı alınmasaydı, dünyanın hansı bölgəsindəse yenidən baş qaldıra bilərdi və düşündürlər: “Erməni faşizminə neyləyirdi ki, bize də neyləsinlər?”. Buna görə erməni faşizmi üzərində zəfər çalmağ yalnız bölgənin deyil, dünyanın da xilasıdır.

Erməni xislətidir, harada humanizm göstərib ona yaşamağa yer verilirsə, (Zəngəzur, İravan, Qarabağ, Göyçə, Ağbaba, Hamamlı, Barana, Cavaxetiya kimi), sonra özününkü sayır. Buna görə də bir “Dəmir yumruq” son qoymalı idi bu dəhşətli irticaya! Anamı uşaqlıqdan dəhşətə gətirən “erməni yumruğu” Azərbaycanın “Dəmir yumruğu” ilə mitlə döndü, itildi cəhənnəmlə! Bu misilsiz zəfərimizin hazırlanma texnologiyası və mexanizmləri inkişaf etmiş dövlətlərdə də öyrənilir və öyrəniləcəkdir. Bunu bədxahlarımız da etiraf etməyə məcburdurlar.

Qarabağ zəfəri, həqiqətən, Azərbaycanın çoxmillətlik tarixində qazandığı ən böyük qələbədir. Vətən müharibəsinin ilk günündən başlayaraq, bütün böyüq əməliyyatlarımız Ali Baş Komandanımızın müstəsna rəhbərliyi ilə həzrətlən, həyata keçirilib, hər anına nəzərdə edilib. İyirmi ilə yaxın dövrdə

Ermənistan tərəfindən addımbaşlı pozulan danışıqlarda konstruktiv mövqə tutmaqla yanaşı, Vətənimizin xilasını, müdafiəsini təşkil edən, rəşadətli silahlı qüvvələrimizi möhkəmləndirən, nəhayət, yer üzündə fəth edilən, göy üzünə yazılan zəfərimizin baş serkərdəsi möhtərəm Prezidentimizin tarixi xidmətləri möhtəşəm və misilsizdir. Möhtərəm Ali Baş Komandanımızın

ciddi maraqların, ehtiyac olduqda Ermənistanın rəhbəri ilə danışırdı (Bu barədə “Burdan min atlı keçdi”də və “İrəvana 7 məktub”da müfəssəl yazmışam).

Azərbaycan o illərdə Leonid Brejnevini dediyi kimi, həqiqətən, iri addımlarla irəliləyirdi. Ona görə də xalqımızın bədxahları içində yaşasaq da, güclü milli liderimiz, inkişaf

güruldayan tanklar? 20 Yanvar müsibəti, Xocalı soyqırımı kimi faciələr xalqın qətiyyətlini, özünə inamını sarsıtdı. Allah ulu öndərimizə rəhmet eləsin! Tanrı onu xalqımızın, dövlətimizin xilaskarı kimi məhz belə fəlakətli günlər üçün qoruyub saxlamışdı.

–**Sonrakı illərdə Qarabağ davası tarixin uzun sürən münəqşələri sırasında yer aldı. 30 il də sülh**

Azərbaycanın köməyi ilə iqtisadiyyatını az-çox sahmına sala, güzəranını bəbətləşdirə bilər.

– **Bəs 30 il Qarabağ bataqlığına ilişib qalmış Ermənistan nəyə ümid bəsləyirdi?**

– Ağ yalanlara, uydurmalarla, dünyanın çox yerinə səpələnməmiş soydaşlarımızın təxribatlarına, “Asala” və digər beynəlxalq terrorçu qruplara, bəzi

və zəfəri təqdir edən münasibətlərini də ürekaçıqlığı ilə qeyd etməliyik.

Əgər təcavüzkar milli, dini, tarixi abidələri vuran qoyubsa, təhqir edirsə, Tanrı evi sayılan məscidə donuz qatıbsa, belə vəhşilik bütün müsəlman dünyasına təhqirdir. Bu vandallığa qarşı, ilk növbədə, onlar ayağa qalxmalıdır. Əgər belə faşizm dünyanın başqa bir müsəlman ölkəsində baş versəydi, Azərbaycan da etirazını çox ucadan səsləndirərdi.

– **Ermənistan şərəfsiz xislətdən dönmür– müharibənin nöqtəsini qoymuş 10 noyabr 2020-ci il üçtərəfli bəyanatının önəmli şərtlərini yerinə yetirməyə tələsmir, özünü kinli və əsəbi aparır. Azərbaycanla düşmənçilik həvəsinin sövsümadığı öz yerində, Ermənistan onu daha ağır məğlubiyətdən xilas etmiş Rusiyanın sülhməramlı missiyanını, sizcə, niyə hörmətdən salır? Cənubi Qafqazın yaxın gələcəyi indi necə görünür?**

–Erməni xəstəliyidir, mən bu belanın nə olduğunu yaxşı bilərəm–müalicəyə çətin yadır. Mən bu barədə hələ 1988-ci ildə mətbuatda açıq demişəm. Bu, analogiya deyil, təbəbbüdə belə diaqnoz mövcuddur, tibbi ədəbiyyatda yer alıb. O xəstəlik güclü ağırlar verir. Son 200 ildə bioloji erməni xəstəliyi ictimai-siyasi ələmə, erməni sovinizminə də hopub. Ermənistanın başbilənlərinin 8 noyabrda sonrakı revanşist iddialarını dinləyəndə erməni xəstəliyinin ağır təzahürünü və çətin müalicə olduğunu açıq-aydın görürük.

İşğalçı ölkənin eks-rəhbəri bəyan edirdi ki, tanklarını Bakının küçələrində sürəcək. Keçmiş müdafiə naziri himayədarlarını inandırmağa çalışırdı ki, yeni ərazilər işğal etməyə başlayacaqlar. Bəs indiki rəhbər?– “Qarabağ Azərbaycanı nöqtə” qışqırıb sərkoş halda Şuşada Cıdır düzündə atılıb-düşürdü.

Mən İrəvanda yaşadığım illərdə tarixin, həqiqətin, gerçəkliyin gözüne azca da olsa, düz baxan tək-tük erməni xatırlayıram. Ancaq 33 il münəqşə boyu qorxudanmı, yoxsa sovinistlərin gününə düşdüklerindənmi, onların birinin də səsi çıxmadı. Axı erməni xəstəliyidir–hamısına yoluxur.

Vətən müharibəsi gədə-gədə də, sonra da kinorejissor Karen Şahnazarovun Moskva Televiziyası ilə çıxışlarını dinlədim. O, sözün əsl mənasında, vətənsəvərlik göstərərək xalqını ayıtlmağa, işğaldan əl çəkməyə çağırırdı və qətiyyətlə bildirdirdi: əks halda, Ermənistan dövlətçiliyi böyük təhlükə ilə üzləşəcək. Azərbaycanla müharibədə uduzmuş erməni toplumu və onun indiki başçısı Paşinyan, heç olmasa, öz xalqının işğalınun bu dediklərinə fikir versinlər. Ermənilər emən olsunlar: revanşist hərəkatlara başlasalar Ermənistan, öz dövlətçiliyini itirmək problemi ilə üzləşəcək.

Rusiya ilə münasibətlərə gəldikdə, ermənilər nə indi, nə də sovet dönəmində Rusiyanı sevməyiblər. Onlar ruslara da, rus dilinə də çox pis münasibət bəsləyirdilər. Rus dilində söz soruşana cavab vermədikləri azmız kimi, hətta beləsinə həcərətlə baxırdılar. Onlar Rusiyadan da, ruslardan da öz sovinist, mürtəce marqlarını “məharətə” həyata keçirmək üçün istifadə etməyə çalışırdılar. Bu gün də heç nə dəyişməyib, yəqin ki, sabah da dəyişməyəcək!

Sualınızın sonuncu məqamına gəldikdə, deməliyəm ki, Cənubi Qafqaz yaxın gələcəkdə heç vaxt olmamış kimi niqin, dinamik tərəqqi yolunda görünür. Erməni faşizminin başı əzildikdən sonra işğalçı ölkə Qürcüstanın cənub ərazilərinə iddiali olmağa risk etməyəcək. Zəngəzur dəhlizi Türkiyəni və İrani regionla daha sıx birləşdirəcək. Möhtərəm Prezidentimiz bu günlərdə Cənubi Qafqazın çağdaş realılıqları ilə bağlı Beynəlxalq Nizami Mərkəzinin keçirdiyi videomüzakirədə bu realığı yığcam və dəqiq formada təsisləyirdi və deyir: “Regiona dünyaya birliyinə anladı: “Regiona vəziyyət kökdən dəyişmişdir”. Bəli bölgənin birgə əməkdaşlığı alternativsiz, tərəqqisi isə şəhəsdizdir. Ermənistanın yerindən tərpənilib bu qatarla minə bilməsi isə özündən asılıdır.

– **Nəhayət, ömürboyu vəzifələrdə çalışsa da, qələmi bir gün də yərə qoymamış yazıçı Hidayətin ədəbi-bədii yaradıcılığı hansı yeniliklərlə əlamətdardır?**

–Etiraf edirəm ki, qələmi yərə qoyduğum vaxtlar olub, özü də bəzən günlərlə yox, həftələrlə, aylarla. Mən ilk gənclik çağlarımdan məsul vəzifələrdə çalışmışam və heç vaxt yaradıcılığımıza vəzifə işlərimin həvəsinə vaxt ayırmamışam. Əksinə, həmişə, ilk növbədə, tutduğum vəzifənin tələblərini yerinə yetirmişəm. Vəzifənin səlahiyyətləri barədə deyil, məsuliyyəti barədə düşünmüşəm. Hələ Bakıda “Gənclik” nəşriyyatında işləyəndə jurnalist olmuşmuşam. “Yazıçı Hidayətlə baş redaktor Hidayət necə yola gedir?”– cavab vermişdim: “Baş redaktor Hidayət yazıçı Hidayətin “atasını yandırır”.

Sonrakı siyasi-diplomatik vəzifələrdə də, ilk növbədə, vəzifəmi yerinə yetirməyə çalışmışam. Bu gün də belədir. İmkən düşdükcə, əlbəttə, yazı məsalam qayıdıram.

– **Maraqlı müsahibə üçün təşəkkür edirik.**

Tahir AYDINOĞLU, “Xalq qəzeti”

Qarabağ zəfəri Azərbaycanın çoxmillətlik tarixində qazandığı ən böyük qələbədir

Yazıçı, Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi Hidayət Orucovun adı respublika ictimaiyyətinə yaxşı məlumdur. Gənclik illərində İrəvanda məsul vəzifələrdə çalışmış soydaşımız bədii yaradıcılığı da paralel davam etdirərək, bir sıra aktual mövzulu poeziya, nəsir və dramaturgiya nümunəsi yaratmışdır. Hidayət müəllim ötən əsrin 80-ci illərində Bakıya köçəndən sonra nəşriyyat baş redaktoru, müstəqilliyin ilk illərindən isə Azərbaycan Respublikasının milli siyasət məsələləri üzrə dövlət müşaviri, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri kimi məsul vəzifələrdə çalışmışdır. O, 2012-ci ildən rəhbər fəaliyyətini diplomatiya sahəsində davam etdirir –Azərbaycan Respublikasının Qırğız Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiridir.

Vətənpərvər ziyalı İrəvanda və Bakıda yaşadığı dövrdə erməni millətçilərinin düşmən münasibətinə qarşı həmişə barışmaz olmuş və bir sıra bədii-sənədli əsərlərində erməni xəyanətçiliklərinin əhatəli mənzərəsini yaratmışdır. Tanınmış yazıçı və ictimai xadimlə indiki müsahibəmizin mövzusu da, təbii olaraq, təcavüzkar Ermənistan üzərində qazandığımız 6 aydan bəri bitib-tükənməyən təntənəsini yaşadığımız tarixi zəfərimizdir.

xalqımıza, bölgəmizə və dünyaya bəxş etdiyi böyük xilaskarlığı missiyanı dünyada mövcud olan bütün ali hərbi rütbələrdən və beynəlxalq mükafatlardan uca qiymətlə layiqdir.

– **Hidayət müəllim, indi Ermənistan deyilən Qərbi Azərbaycanda dedə-baba torpaqlarımızda doğulub-yaxamış, İrəvan kimi XX əsrdə kütləvi surətdə erməniləşdirilmiş qədim Azərbaycan şəhərində məsul vəzifələrdə çalışmış nüfuzlu bir ziyalınız kimi sizin erməni millətçiləri ilə savaşınız çox-çox əvvəllər başlamışdı.**

– Uşaqlıq çağlarımdan anamın söylədiyi acı xatirələri, Andranikin, Njdenin, Dronun... gülləsi dəymiş kişiləri dinlədiyim 1966-cı ildən–İrəvanda yaşamağa, işləməyə başlayandan xalqımıza qarşı yene represiya hazırlığını görüb-duyduğum çağlardan bu barədə çox yazılıram çap olunub. İrihəcmli “Burdan min atlı keçdi” memuar-essemdə isə təsvir edilən hadisələr son 70 ildəki prosesləri əhatə edir.

18 il İrəvanda yaşadım – 2 il “Sovet Ermənistanı” qəzetində işlədim, 16 il Cəfər Cəfərli adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrına rəhbərlik etdim, Eyni zamanda, Yazıçılrıt İttifaqının Azərbaycan Ədəbiyyatı Şurasının sədri kimi çalışdım, digər ictimai qurumların tərkibinə seçildim. Təvəzökarlıqdan uzaq olmasın, həmişə erməni millətçiliyinə nifrət edən və mübarizə apararı azərbaycanlı kimi qaldım. Mütləq qeyd etməliyəm ki, Qərbi Azərbaycandakı soydaşlarımızın erməni sovinizminə qarşı müqaviməti çox güclü idi.

Bu dəyanət və əzmkarlığıın nəticəsi idi ki, o zaman İrəvan Teatrı yalnız Qərbi Azərbaycanda deyil, ümumiyyətlə, Cənubi Qafqazın ən maraqlı, populyar teatrlarından birinə çevrildi. Erməni millətçi yazıçıları, teatrşünasları yanayana deyirdilər: “Bu teatr son illərdə bizim gözələrimiz öündəcə inkişaf etdi”. Qərbi Azərbaycanda yaşayan yazıçılarımızın əsərləri ardıcıl nəşr olundu, çoxsaylı mədəniyyət, maarif, digər humanitar tədbirləri keçirildi. 25 yaşında mənə SSRİ-nin “Əməkde igidliyə görə” medalı, 32 yaşında isə “Ermənistan SSR Əməkdar mədəniyyət xadimi” fəxri adı (mən o fəxri addan 1988-ci ildə rəsmən imtina etdim), hətta Moskvanın mükafatları da verildi. 33 yaşında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyəsət Heyətinin “Fəxri fərmanı” ilə təltif olundum. Silva Kaputikyan, Hovanəss Şiraz, Vahaq Davtyan, Karen Simonyan kimi qatı sovinistlərlə mübarizənin nəticəsi idi ki, o dövrdə 14 il Ermənistan SSR-ə rəhbərlik etmiş Karen Demirciyan mənim baramda onlara deyərdi: “Sakit, təmkinli, müstəqil fikirlidir, lakin qatı millətçidir”.

Bir məqamı mütləq iftixarla açıqlamalayıam. O illərdə Azərbaycanımızın dahi rəhbəri Heydər Əliyev bizə yalnız mənəvi dayağ deyildi. Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın həyatı, problemləri, eləcə də milli teatrımız, ədəbiyyatımız, təhsilimiz və digər məsələlərlə daim

edən Azərbaycanımız olduq üçün özümüzdə qətiyyətlə, inamlı hiss edirdik. Azərbaycandakı tərəqqi, aparılan müdrük milli siyasət, ölkəimizdən kənarda yaşayan soydaşlarımıza ardıcıl diqqət, xalqımızın milli oyanışı, tarixi özünüdərkli, xüsusilə, ana dilimizin dövlət dilimiz kimi təsbit edilməsi erməniləri hədsiz məyus edir, bizə qarşı qıcıqlandırır.

–**Qarabağ münəqşəsinin kövrüklənmesində və qanlı müharibəyə çevrilmesində millətçi erməni yazarları öndə gedirdilər. Onların xalqımıza qarşı xəyanətlərinin, əsassız ərazi iddialarının, böhtan və nifrət dolu cizmaçılarının cavablandırılmasında ilk gündən barışmaz mübarizəyə girişmiş yaradıcı ziyalılarımızın ön sıralarında sizi də görmüşük.**

–Yuxarıda adlarını çəkdiyim və çəkmədiyim mənür xislətli, bizə açıq-aşkar düşmən erməni yazıçıların, incəsənət adamlarının, alimlərin, digər “ziyalıların” millətçilik fəaliyyəti barədə 1982–1983-cü illərdə Azərbaycan, rus və erməni dillərində nəşr edilmiş bədii əsərlərimdə (xüsusilə, “İrəvanda xal qalmadı” povestində) söz açmışam. Qarabağ münəqşəsi başlayandan sonra isə erməni xisləti və onların xalqımıza qarşı düşmənçiliyi ilə bağlı sözümlü sənədli-publisistik yazılarımda açıq-aşkar demişəm. Hələ 1990-cı ildə nəşr olunmuş “Sabaha çox var” kitabımda, sonrakı illərdə buraxılmış “Sözün vaxtı”, “Burdan min atlı keçdi”, “İrəvana 7 məktub” və başqa toplusların mövzusu erməni düşmənçiliyinin ifşası, onların yalan, böhtan və əsassız iddialarının cavablandırılması olub. Ermənilərin törətdikləri vandallığın, faşizmin mahiyyəti və mənzərəsi isə “Biz öz yurdumuza qayıdacağıq!” kitabımda əksini tapıb.

–**Azərbaycan erməni millətçi-separatçılıqlarının siyasi oyunlarının, işğalçı ölkənin silahlı quldur dəstələrinin hücumlarının qarşısını bütün mümkün üsul və vasitələrlə almağa çalışsa da, haqlı tərəf olsa da, I Qarabağ müharibəsində böyük itkilərə üzləsədik. Sizcə, niyə belə oldu?**

–Hər şeydən əvvəl, o zaman respublikaya rəhbərlik edən bacarıqsız, qətiyyətsiz, milli maraqlardan uzaq adamların məsuliyyətsizliyi münəqşənin ilk günlərindən Azərbaycanın mövqeyini zəiflətməmişdi. Hər gün ermənilərin açıq hücumlarına məruz qalan zəngilənilər Azərbaycan rəhbərinə kömək üçün müraciət edəndə, o, az qala, göz yaşını tökərək adamları dözümlü olmağa çağırırdı. Ermənilərin Meğri rayonunda uzun müddət deportasiya edib bilmədikləri Nüvədi kəndinin camaatının təmsilçisinə Ə. Vəzirov nə cavab versə, yaxşı idi: “Sizə şad xəbər vermək istəyirəm– Bakıya 5 min erməni qayıtdı”.

Şuşa, Laçın kimi alınmaz qalalar necə verildir? Şuşa verilərsə, kiminsə başına çaxılacaq o güllə necə oldu? Cəbhə bölgəsindən gətirilən Xalq Cəbhəsinin qərargahından parlamentin binasınadək uzanan enli küçədə

danışıqları oldumdu?

–Şükür, yene yaxşı qurtardıq. Bu günümüzə, ordumuza, silahlarımıza, ümumiyyətlə, bütün hərbi təchizatımıza və hazırlıqlarımıza baxıb, mütxəssis olmasam da, belə qənaətə gəlirəm: bugünkü günümüzü və mübarizəmizi bir ilə, beş ilə hazırlayıb başa çatdırmaq ağılabatan deyil. Özü də belə zərger dəqiqliyi ilə, bu sahənin peşkarlarının hələ də anlamadıqları milli strategiya, praktika ilə!

Ermənistan hər bir hiyləyə, təxribatə əl atsa da, hər cür siyasi-diplomatik əlaqəsizlikdən çəkinməyə də, ulu öndərimiz Heydər Əliyev, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev düşmən tərəfinin törətdiyi qanlı münəqşənin sülh yolu ilə həll olunması üçün, hətta mümkün olmayan işləri də həyata keçirdilər. Lakin düşmənin çox qəddar idi, yırtıcılığı ilə öyünürdü, işğalçılıq, talançılıq hərisliyi gözələrinə elə qapamışdı ki, artıq işğal etdiyi torpaqlardan başqa, heç nə görmürdü, hətta əksinə, yeni ərazilər işğal etməyə şirnikləndir.

Bu yerdə bir bənəzləməni oxuculara da xatırladım. Erməni tamaşasında aktrisa kiçik taxta parçasını qucağına alıb layla çala-çala körpəsi kimi oxsayır, əzizləri, tamaşaçıları inandırirdi ki, doğma balasıdır. Sonra ərinin xəyanətini, özünün günahlarını, cəmiyyətin əxlaqsızlığını dilə gətirir, bu əzəblər gələcəkdə çağanın da qismətinə düşməsin deyə “onu” qayadan atırdı... Bu zaman bütün salon hiçqırdırdı: “ana körpəsinə yarğana atdı”. Ananın qucağındakı isə taxta parçası idi. Bu, bir səhnəcik idi. Erməni başbilənlər isə, sanki, son 33 ildə həyatı səhnəyə döndərdilər.

– **Bir gün Qələbə çalacağıma heç vaxt inamımı itirmədim. Qələbəyə hazır olmaq, onu mütləq surətdə təmin etmək isə o qədər də asan deyildi. Dünyanın qur gütbü Azərbaycanın haqq davasını qarşısını saxta diplomatiya və ədəletsiz təhdidlərlə kəsmişdi.**

–Arxada qalan 33 ildə Qorbaçovun siyasi bürosuna, sovet hökumətinə, müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra bu problemlə məşğul olan bəzi beynəlxalq təşkilatlara mənim kiçik bir inam qalmışdısa, onun da axırına çıxdı. Beləliklə “ikili standartlar” ifadəsi hər bir azərbaycanlının ləksikonuna daxil oldu. Lakin çağdaş standartlara qlobal miqyasda nəzər salanda görürsən ki, “ikili” ifadəsi də gerçəkliyi ehtiva etmir – üçlü, dördlü, beşli standartlar mövcuddur.

Şükür, çoxdan itizarla gözlədiyimiz gün gəlib çatdı. Ali Baş Komandanımız, ordumuz, xalqımız beynəlxalq nüfuzlu təşkilatların məcburiyyət qarşısında qalıb qəbul etdikləri, lakin ıcrasına qətiyyəni maraqlı olmadıqları qətnamələrin, qərarların, bəyanatların həyata keçirilməsini “Dəmir yumruq” 44 gündə təmin etdi. Ermənilər ağıllı tamam itirməyiblərə, bu zərbeni heç vaxt unutmamalı, həmişə başlarının üstündə hiss etməlidirlər. Bəlkə, onda özüne gəlib indiki dilənçilikdən yaxa qurtara,

dövlətlərini, beynəlxalq təşkilatların ikili, üçlü, dördlü, beşli... “standartlarına”. “Dəmir yumruq” isə alternativsiz xilaskarlıq mücəddəsi, əbədi zəfər missiyanı idi!

– **Qarabağ savaşını ölkəmizdən kənardə– türk yurdu Qırğızıstandan necə görünürdü və ya qazanılan qələbə bu məmləkətdə necə qarşılandı? Ümumiyyətlə, Azərbaycanın haqq savaşında türk-müsəlman ələminin dəstəyi hansı rol oynadı?**

– Azərbaycanın Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsi qarşda qırğız torpağında da çox yüksək əhval-ruhiyyə, sevinc və mənəvi rahatlıqla qarşılandı. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin apardığı müdrük xarici və daxili siyasətin bəhrəsi olaraq, Azərbaycan–Qırğızistan münasibətləri hal-hazırda ən yüksək səviyyədədir. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, Vətən müharibəsi başlayan ərazinin ortası– 28 sentyabrda Qırğız Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bəyanat yayaraq ölkəmizin haqq işini, erməni bütövlüyümüzü dəstəklədi.

Həmin günlərdə Macarıstanda rəsmi səfərdə olan eks-prezident Soorobay Jeenbekovla Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Budapeşt ofisinin açılışı zamanı keçirdikləri görüşdə də Azərbaycanın haqq mübarizəsi ilə bağlı həmrəylik ifadə olunmuşdu.

44 günlük müharibə dövründə qırğız mediası yalnız həqiqəti yaydı–işğalçını işğalçı, Vətəni qoruyanı xilaskarı kimi təqdim etdi. Qırğızıstanın çoxsaylı qeyri-hökumət təşkilatları, yaradıcılıq qurumları, görkəmli dövlət adamları həm müharibə günlərində, həm də sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə məktublər ünvanlayaraq həmrəyliklərini və öz xoş arzularını ifadə etdilər.

Bu il aprel ayının 9-da isə Qırğız Respublikasının Prezidenti cənab Sadır Japarov Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə və səlahiyyətli səfirini qəbul edərək zəfərimizlə bağlı bəyanat verdi. Cənab Sadır Japarov çoxsaylı media nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən həmin görüşdə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev və bütün xalqımızı möhtəşəm zəfər münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik etdi, bu zəfərin tarixi ədalətli bərpası– Azərbaycanın halal haqqı olduğunu, Qırğızıstanı da çox məmnun etdiyini vurğuladı. Qırğız mediası öz ölkəsinin prezidentinin bu bəyanatını bir neçə gün ərzində geniş yaydı. Sonra əməkdaşlığımızın inkişaf perspektivləri ilə bağlı konstruktiv danışıqlar aparıldı. Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə öz ölkəsinə rəsmi dövlət səfərinə dəvət etdi.

Azərbaycanın haqq savaşına türk-müsəlman ələminin münasibətinə gəlincə, deməliyik ki, əlbəttə, ilk növbədə, qardaş Türkiyənin siyasi, diplomatik, mənəvi dəstəyi çox önəmli rol oynadı. Bəzi türkdillli dövlətlərin, müsəlman dünyasının təcavüzə qarşı mücahidədə mənəvi birlik və həmrəylik nümayiş etməməsi də hiss olundu. Bir sıra müsəlman dövlətlərinin işğala qarşı